

Kjak

Hergeir Staksberg

»Trúarfrælsi« í stjórnar- skipanini

Keddi meg ein dagin og skemmaði nýggju stjórnarskipanarlógina igjøgnum. Og tá eyguni høvdu flutt seg aftur og fram eina løtu, so segði heilin knappliga: “Hey! Hetta er sku ikki rætt”.

Opinberingin kom, tá eg var komin til punkt 5, sum snýr seg um trúarfrælsi. 66.6% av innihaldinum er ein mótsøgn, meðan tey seinastu 33.3% eru ok.

§15. “Trúarfrælsi”

Undir trúarfrælsi eru trý punkt, harav tvey eru beinleiðis skeiv, tá talan er um trúarfrælsi:

“1.Øll eiga rætt at trúgva og útinna sína trúgv á tann hátt, tey vilja.”

Hetta er sum so í lagi, hóast har manglar eitt: “... so leingi fólk ikki gera skaða á onnur fólk og ognir hjá øðrum”, í endanum á setninginum.

Punkt 2 og 3 eru hinvegin beinleiðis mótsetningar, tá tað snýr seg um trúarfrælsi. Punkt 2. ljóðar soleiðis:

“(2) Løgtingið kann veita kristnitrúnni serligar sømdir tó uttan at gera seg inn á aðrar fatanir.”

Her gevur mann kristindóminum sersømdir fram um aðrar átrúnaðar og fatanir. Tvs. í eini paragraff, ið hevur til endamál at tryggja trúarfrælsi á jøvnum føti fyri allar partar, velir mann at geva kristindóminum ein serstatus framum aðrar átrúnaðar og fatanir. Og hvussu hongur tað saman, at ein ávisur átrúnaður fær serstatus, UTTAN at tað gongur útyvir aðrar átrúnaðir? Antin mugu allir átrúnaðir fáa serstatus ella ongin.

Í eini lóg, sum skal vera sjálvt grundarlagið fyri

føroyska samfelagnum, so hava vit krav upp á at fáa at vita, hví kristindómurin verður raðfestur hægri enn alt annað í eini paragraff, sum skal tryggja okkum, at alt er á jøvnum føti.

Hetta er nakað tað sama sum at gera eina lóg, har øll skulu fáa somu løn, men so at leggja afturat, at fólk við gummiskóm, bláum kovboybuksum og einum kambi í reyvalummanum skulu fáa serligar sømdir.

Punkt 3. ljóðar ikki minni mystiskt, tá talan er um trúarfrælsi:

“(3) Fólkakirkjan eigur lut eftir gomlum siði og skipar seg sjálv.”

Hvat merkir hetta punktið? Hvønn lut og hvønn sið er talan um? Og hvat merkir tað, at hon skipar seg sjálv?

Mín tulkning av hesum punktinum er, at mann vil tryggja sær sínar persónligu preferansur og syrgja fyri við lóg, at mann ongantið kann loysa kirkju frá stati... og enn einaferð staðfesta, at kristindómur verður favoriseraður framum alt annað.

Tit í vara av lógaruppskotinum skylda bæði mær og Føroya fólki eina frágreiðing.

Tórbjørn Jacobsen

Billgate

Bill Justinussen er hamskiftur, síðan hann tveitti seg viljaleysan í føvningin á Jørgeni Niclasen og Fólka-flokkinum. Afturróðurin hjá teimum er vorðin hansara, og í málinum um Miðlaráðið hevur hann átikíð sær leiklutin sum hentur apologetur hjá serliga Jógvani á Lakjuni.

Nú er hetta týðningarleysa mál í ferð við at gerast ein politisk krimi, og høvdu journalistiskir kapasitetir sum Carl Bernstein og Bob Woodward búleikast í Føroyum, so vóru vit longu væl ávegis inn í eina never ending story undir heitinum Billgate.

Maðurin er helst komin í tvístøðu við sítt sermerkta veljaraklientel, eftir at hann so hjartaliga tók undir við málinum á tingi, og tað roynist sjáldan monnum, at ríða á tveimum rossum samstundis. Undir slíkum ambítøsum herðindum hendir tað sum oftast, at brøkurnar skrædna.

Ein illa spæld sápuopra, alternativt ein sakleys umbering, hevði klætt manninum, men hann valdi leiðini, at skjóta miðleyst frá mjødnni ístaðin, í flokk, og nú eru øll undir ákæru fyri at hava sníkt seg fram at manuskriptinum hjá eini samdari figggjarnevnd hetta lagnukvøldið í júlavíkuni í fjør. Onkur hevur rættað í tí, eftir at semja var um álitíð, og eftir at tað var undirritað, er almenna ákæran frá Bill.

Tað er eitt brotsverk sum má greiðast, uppklárast, onkursvegna. Løgtingið má finkembast á sama hátt sum Watergate-bygningurin. Lúshundurin, ella hundarnir, um teir eru fleiri, mega dragast til svars fyri teirra ógerðir, sum kunnu hava so álvarsligar avleiðingar fyri

støðið á moralska og etiska kodexinum hjá tjóðini allari.

Tá Bill í Sjónvvarpinum í kvøld varð spurdur, hvør strikaði kontuna, svaraði hann duldarfullur: “Ja, tað kann man bara gita um, og tað er so ikki upp til mín at fara at siga hvør tað var, men tað var í hvussu er ikki ein samd figggjarnevnd, sum stóð aftan fyri tað, og tað er ógvuliga harmiligt at tað hendir soleiðis.” Setningurin bendir á, at hann veit hvør viðkomandi er. Hann velur tó heldur at seta alla figggjarnevndina og ikki minst lögtingsskrivstovuna undir ákæru. Tað eru einastu forum, sum kunnu hava verið uppi í leikinum, táíð svika-gerðin varð framd.

Ikki er tað meira enn at fyrsta skriðan er lopin, nú verði eg varpaður upp í ljósið. Journalisturin spyr bráðliga um Tórbjørn Jacobsen strikaði játtanina til Miðlaráðið. “Tað kanst tú spyrja hann sjálvan um, tað haldi eg hann sjálvur kann svara uppá (!)”, er flákrandi svarið frá Billinum. Hvør skal siga.....hann kann vera lúsakjálkin. Hetta líkist Stalin-prosessunum í tríati-árunum, spurningarnir vóru svarini, táíð ein partisanur fyri og annar eftir varð avrættaður á pelotongini av órøttum, fyri at regime kundi halda fram í síni moralsku og etisku sjálvsnøgd og sjálvdefineraða valdsrúsi.

Táíð Eirikur síðan spyr miðflokkamannin, í fjøruni í Funningsfirði, um allir figggjarnevndarlimir ikki eiga at vita, hvat stendur í álitinum frá nevndini, svarar Bill: “Jú, avgjørt, men tað er soleiðis, tá man arbeiðir í politikki, so hevur man vanliga álit á teimum sum man situr í nevnd saman við, og tað er púra óvanligt, at tøl

fara av, av tí álitinum, sum man hevur samtykt í eini figggjarnevnd, aftaná at man er liðugur at gera arbeiðið.”

Hetta var tað. Sambært figggjarnevndarliminum hjá Miðflokkinum eru tøl strikað í álitinum frá figggjarnevndini, eftir at endalig samtykt var gjørd um úrslitið, og eftir at arbeiðið í nevndini var liðugt. T.v.s., at onkur hevur verið og rættað í einum undirskrivaðum álit. Hetta er tað sum Billgate snýr seg um. Ongin figggjarnevndarlimur kann hava rættað í álitinum, eftir at vit øll høvdu ritað tað undir, tað ber ikki til, tá er tað farið í eina aðra umsitingarlíga sferu, og minnst meg rætt, var eg ikki liðugur við okkara egnu viðmerkingar í álitinum – Tjóðveldisins – fyrr enn kl. 19:40. Tingfundurin, har álitíð varð lagt fram, byrjaði kl. 20:00, og harímillum – í hesum evarska stutta tíðarmáli - varð álitíð undirskrivað. Hetta hendi hin 22. desember 2010.

Fíggjarnevndin virkaði við uppskotinum í slakar triggjar mánaðir, og eitt av málunum, sum var umrøtt, var Miðlaráðið. Skal ikki liggja omaná, at eg onki høpi siggi í, at hava hetta ráð sitandi, soleiðis sum samskiftismøguleikarnir eru samanskrúvaðir í dag. Ósensureraðar tíðarleysar loftsnældur standa til at leypa á okkum við alskins tilfari, - frægari og verri. Talaði tí fyri at taka tað av, og tað varð tikið av fleiri sólarringar fyri, at álitíð varð undirskrivað. Broytingarnar í figggjarlógaruppskotinum hjá Eidesgaard koyrdu upp og niður eftir bróstinum ótaldar ferðir, tað ráddi um at finna eina breiða semju. Hon varð funnin. Tí kann hendan broytingin ikki

koma óvart á nakran, og nú Bill og onnur royndu at tváa sær hendurnar við einum broytingaruppskoti til eina eykajáttanarlóg í seinastu viku, fall málið, tingið vildi ikki vita av hesum óseriøsa arbeiðshátti, og Keisarin stóð aftur nakin.

Bill má hava vitað um málið, hann skrivaði undir álitíð við góðum treysti, har hann mælti tingmonnum til at strika Miðlaráðið, hann var ein av teimum ídnu, at víkja frá tíðarfreistunum við aðru og triðju viðgerð, fyri at fáa m.a. Miðlaráðið strikað skjótast gjørligt, og hann atkvøddi við pomp og prakt fyri at strika m.a. Miðlaráðið við aðru og triðju viðgerð hetta sama kvøldið - í júlavíkuni í fjør.

At hann fekk kaldar føtur nakrar dagar seinri, táíð hann so hissini hitti onkran av sínum samsintu, kanska ein ivasaman veljara, sum var heldur meira enn lunkaður um hansara leiklut í sakini, er eitt heilt annað mál. Einaferð gekk ein danskur filmur í Glyvra Bio, sum róptist: “Bedstefar på glatis.” Tá lýst var fyri honum í Útvarpinum, høvdu oddvitarnir í losjuni misvísandi týtt heitið til: “Abbi í hálku.”

Politiska hálkan undir Bill er í hvussu er óvanliga glerstoytt í málinum um horvna Miðlaráðið. Ákærurnar standa tó framvegis og bíða eftir einum føroyskum parallelli til Bernstein og Woodward. Teir kunnu byrja við niðurstøðuni, sum hóskaði kundi havt heitið: “Maðurin, sum so bráðliga fekk kaldar føtur.”